

Warszawa, dn. 11.05.2022 r.

Niżej podpisani, przedstawiają wspólne stanowisko w sprawie projektu Programu „Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027” (FEnIKS).

W związku z przyjęciem przez Radę Ministrów 4 stycznia 2022 r. projektu Programu „Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat Środowisko 2021-2027” (FEnIKS) oraz trwającym procesem zatwierdzania przez Komisję Europejską przedłożonych rozwiązań, ponownie zwracamy uwagę na konieczność zachowania zgodności planowanych działań z dokumentami programowymi.

W świetle opinii i dokumentów Komisji Europejskiej (KE) podejście zaproponowane w programie FEnIKS nie uzyskało jej akceptacji. Projekt wymaga pilnej zmiany, uwzględniającej przygotowanie propozycji wsparcia zgodnego z załącznikiem D Sprawozdania Krajowego z 2019 r., zawierającego wytyczne inwestycyjne dla Polski w zakresie finansowania polityki spójności na lata 2021–2027. *System opieki zdrowotnej jest zbyt skoncentrowany na szpitalach; brakuje też skutecznej koordynacji.*¹

Principia realizacji polityki spójności polegają na rzeczywistych działaniach, zmierzających do wyrównywania szans mieszkańców terenów wykluczonych, z gorszym dostępem do opieki. W tym kontekście podstawą zapewnienia równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawy odporności systemu ochrony zdrowia jest wsparcie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) i koordynacji oraz integracji systemu ochrony zdrowia.

Przywracanie właściwych proporcji piramidy świadczeń, zgodne z priorytetami KE w obszarze deinstytucjonalizacji, integracji i koordynacji opieki wymaga poprawy efektywności funkcjonowania POZ. Dodatkowo stanowisko Światowej Organizacji Zdrowia wskazuje, że zdecydowana większość problemów zdrowotnych podczas całego życia człowieka może być rozwiązana na poziomie POZ². POZ i koordynacja oraz integracja opieki są kluczowe, by uczynić systemy ochrony zdrowia, w tym także polski, lepiej przygotowanymi na wzrost liczby osób starszych, rosnącą liczbę chorych na choroby przewlekłe, a tym samym rosnący popyt na świadczenia zdrowotne i opiekuńcze.

Także zapisy przyjętego Krajowego Planu Transformacji na lata 2022-2026 zawierają cele związane ze wzmocnieniem opieki zdrowotnej na obszarach wiejskich w celu zabezpieczenia obszarów nieobjętych POZ, zapobieganie „białym plamom” w ramach dostępności POZ przez wsparcie małych, wiejskich świadczeniodawców POZ oraz wyrównywanie szans w dostępie pacjentów do systemu ochrony zdrowia³.

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-poland_pl.pdf

² https://www.who.int/health-topics/primary-health-care#tab=tab_1, a także <https://www.who.int/docs/default-source/primary-health-care-conference/quality.pdf>

³ http://dziennikmz.mz.gov.pl/DUM_MZ/2021/80/akt.pdf

Polska przygotowała Krajowy Plan Odbudowy, zawierający program reform i inwestycji na lata 2021-2023, w tym w ochronie zdrowia, których efektem będzie **przesunięcie ciężaru udzielanych usług zdrowotnych z lecznictwa szpitalnego na ambulatoryjną opiekę specjalistyczną lub podstawową opiekę zdrowotną.**

Biorąc pod uwagę wymienione dokumenty strategiczne i wieloletnie deklaracje reform, mające na celu przywrócenie właściwej piramidy świadczeń, postulujemy o umożliwienie w ramach FEnIKS podjęcia rzeczywistych **działań optymalizacyjnych i zwiększających podaż wysokiej jakości, kompleksowych usług zdrowotnych, a więc bezpiecznych i skutecznych, ale jednocześnie długoterminowo efektywnych kosztowo działań profilaktyki chorób, edukacji, poprawy zdrowia publicznego, a także rozwoju współpracy z partnerami społecznymi i jednostkami samorządu terytorialnego.** Komplementarną częścią projektu powinno być wsparcie z obszaru infrastruktury IT w celu poprawy funkcjonowania podmiotów POZ, zwiększenia efektywności udzielania świadczeń, bezpieczeństwa danych, jak i zapewnienie pacjentowi właściwej opieki i lepszego dostępu do informacji na temat jego stanu zdrowia, poprzez wsparcie procesu informatyzacji sektora ochrony zdrowia.

Równocześnie **zapisem budzącym wątpliwość, mającym charakter dyskryminacyjny,** jest zapis *"wsparcie w ramach programu kierowane będzie **głównie do podmiotów publicznych świadczących usługi publiczne**"* (1.2 Niedoskonałości rynku). Skupienie się na podmiotach publicznych jest nieuzasadnione. **Z punktu widzenia unijnych przepisów o pomocy publicznej, wsparcie dla podmiotów prywatnych, jeśli te udzielają usług o charakterze publicznym, nie jest uznawane za działalność rynkową i nie jest pomocą publiczną.** Wobec tego, przepisy Unii Europejskiej stawiają w tej sytuacji podmioty publiczne i prywatne na równi.

Zadanie alokacji środków unijnych powinno zostać zrealizowane centralnie przez Ministerstwo Zdrowia, poprzedzone mapowaniem potrzeb regionalnych w podstawowym zabezpieczeniu zdrowotnym, w celu zachowania spójności i efektywności, zarówno międzyregionalnej jak i regionalno-centralnej. Charakterystyka podmiotów POZ jest zróżnicowana co do wielkości populacji i dojrzałości organizacyjno-zarządczej, dodatkowo liczebność podmiotów utrudnia przygotowanie opisu zasad dopasowanego wsparcia, ale nie jest to niewykonalne. Mając na uwadze przede wszystkim zapewnienie optymalnego, adekwatnego doinwestowania, rekomendujemy uwzględnienie wielkości populacji pod opieką, zastosowanie zwalidowanych metod oceny poziomu dojrzałości do koordynacji opieki, zastosowanie korektora „peryferyjności” lokalizacji podmiotów.

Sygnatariusze niniejszego stanowiska skupiają liczne grono specjalistów w dziedzinie systemów i polityk zdrowotnych, w tym POZ, koordynacji oraz integracji opieki. Jesteśmy gotowi służyć naszą wiedzą i doświadczeniem, by w toku dalszych prac uczynić program FEnIKS zdolnym do wsparcia polskiego systemu ochrony zdrowia, aby rzeczywiście stał się gotowym na wyzwania, które niesie przyszłość.

Nazwa	Imię, nazwisko, funkcja	Podpis
1. FZPOZ „Porozumienie Zielonogórskie”	Jacek Krajewski - Prezes	
2. Polskie Towarzystwo Medycyny Rodzinnej	Agnieszka Mastalerz-Migas - Prezes Zarządu, Konsultant krajowa w dziedzinie medycyny rodzinnej	
3. Stowarzyszenie IFIC Polska	Sabina Karczmarz - Prezes	
4. Związek Pracodawców Opieki Integrowanej Opartej na Wartości	Marcin Połowniak - Prezes	